

Asia: VN/26856/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaiaksi**

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

### **Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset**

Sähkötekni­sen Kaupan liitto ry (STK) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta. STK ry edustaa toimialaa, jolla on keskeinen tehtävä energiamurroksen toteuttamisessa. 113 jäsenyritystämme toimivat Suomessa sähkötekni­sinä tukkukauppoina tai valmistavat ja maahantuovat teknologiaratkaisuja, jotka mahdollistavat puhtaan energian tuotannon, sähkön varastoinnin, älykkäät sähköverkot sekä sähköistymisen eri sektoreilla. Tältä pohjalta STK pitää tärkeänä, että alueidenkäyttölain kokonaisuudistus tukee selkeästi irtautumista fossiilienergiasta ja vahvistaa siirtymää kohti puhdasta energiajärjestelmää ja varmistaa investointiympäristön ennakoitavuuden. Koko alueidenkäyttölain lähtökohtana ovat myös sen määrätietoiset tavoitteet ilmastonmuutoksen hillinnäksi, luonnonvarojen kestäväksi käytöksi ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuudeksi.

Lausunto-osioiden jäsentelyssä ei ole yleisille kommenteilla erillistä paikkaa, joten lausumme tiiviin yhteenvetomme tässä.

STK pitää tärkeänä, että Suomen lainsäädäntö mahdollistaa kotimaisen sähkötekni­sen alan investoinnit ja osaamisen kehittämisen. Kestävä energiamurros edellyttää markkinaehtoista, ennustettavaa ja teknologianeutraalia sääntely-ympäristöä. Sähkötekni­sen Kaupan liitto katsoo, että lausunnolla oleva alueidenkäyttölain lakiluonnos ei mahdollista energiamurroksen toteuttamista kilpailukykyisesti eikä kestävästi. Siksi esitämme siihen seuraavia muutoksia:

- Poistetaan ehdotettu 8 x voimalan korkeus -etäisyys­säätely tuulivoimaloille ja säilytetään nykyisen­kaltainen tapauskohtainen lupamenettely.
- Poistetaan tai merkittävästi nostetaan 10 hehtaarin kaavoitusraja aurinkovoimahankkeille.
- Luovutaan maanomistajien yksimielisestä suostumus­vaatimuksesta kaavoituksen edellytyksenä.

- Mahdollistetaan eri uusiutuvan energian muotojen ja niihin liittyvän infrastruktuurin yhteiskaavoitus (esim. hybridihankkeet).
- Vahvistetaan paikallisen päätöksenteon roolia ja mahdollistetaan teknologialähtöinen vaikutusten arviointi.

Perustelemme ehdotuksiamme seuraavasti:

#### 1. Kilpailukykyinen uusiutuva energia on sähköistymiskehityksen edellytys

Energiajärjestelmän sähköistyminen koskee lähes kaikkia yhteiskunnan sektoreita – teollisuutta, liikennettä, asumista ja palveluita. Kun fossiilisista päästään irti, sähkön kysyntä kasvaa merkittävästi. Kehitys onnistuu vain riittävällä ja kilpailukykyisellä uusiutuvan sähkön tarjonnalla. Uusi lakiluonnos rajoittaa tuuli- ja aurinkovoiman rakentamista tavoilla, jotka heikentävät Suomen vetovoimaa investointikohteena ja vaarantavat toimitusvarman, kohtuuhintaisen sähkön saatavuuden tulevaisuudessa.

#### 2. Ristiriita tavoitteiden ja keinovalikoiman välillä

Lakiluonnoksen tavoitteet ilmastonmuutoksen hillinnästä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuudesta kumoutuvat käytännössä lukuihin 8 ja 9 sisältyvien tiukkojen rajoitusten myötä. Esimerkiksi tuulivoimaloiden kiinteä etäisyyssääntely sekä aurinkovoiman kaavoitusvelvoite 10 hehtaarin rajalla ovat ristiriidassa keskeisten tavoitteiden kanssa. Rajoituksia ei ole perusteltu ehdotuksessa mitenkään. Rajoitukset heikentävät hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta erityisesti siellä, missä sähkönkulutus ja tarve ovat suurimpia: Etelä-Suomessa ja kasvukeskuksissa, ja samalla lisäävät painetta sähkön siirtoverkoille.

#### 3. Vaikutukset toimitusketjuihin ja elinkeinoelämään

STK painottaa, että uusiutuvan energian investointien vaikeuttaminen vaikuttaa laajasti koko sähkötekniseen toimitusketjuun. Jos investointeja Suomeen ei synny, alan vienti-innovaatio-, tuotanto-, logistiikka- ja urakointikapasiteetti jää vajaakäytölle, mikä puolestaan heikentää osaamisen ja työpaikkojen pysyvyyttä Suomessa. Samalla vaarantuvat koko sähkömarkkinan kehitys, kustannustehokkuus ja huoltovarmuus.

#### 4. Vetytalous ja teollinen murros vaativat sähköä

Gasgridin ja Fingridin arviot vedyntuotannon edellyttämästä sähköntuotannosta osoittavat selvästi, kuinka valtava lisäkapasiteetti on tarpeen. Sähkön riittävä saatavuus on ratkaisevaa sekä vetytalouden kehitykselle että sen mahdollistamille teollisille arvoketjuille. Lakiluonnoksen ehdotukset vaarantavat tämän kehityksen ja asettavat Suomen kilpailijat edullisempaan asemaan.

#### 5. Paikallinen päätösvalta ja teknologia-avusteinen vaikutusten arviointi

STK korostaa, että teknologinen kehitys mahdollistaa entistä tarkemman ja kohdennetumman arvioinnin hankkeiden ympäristö- ja terveysvaikutuksista. Paikallinen päätöksenteko, joka perustuu nykyaikaisiin mallinnuksiin ja ympäristöselvityksiin, pystyy tuottamaan oikeudenmukaisempia ja tehokkaampia lopputuloksia kuin mitkään valtakunnallisesti asetetut jäykät raja-arvot. Energiainvestointien hyväksyttävyyys kunnissa syntyy läheisyydestä, ei etäisyydestä.

#### **Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät**

-

#### **Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet**

-

#### **Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava**

-

#### **Kommentit luvusta 5 Yleiskaava**

-

#### **Kommentit luvusta 6 Asemakaava**

-

#### **Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset**

-

#### **Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset**

Lakiluonnoksen tavoitteet ilmastonmuutoksen hillinnästä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuudesta kumoutuvat käytännössä lukuihin 8 ja 9 sisältyvien tiukkojen rajoitusten myötä. Esimerkiksi tuulivoimaloiden kiinteä etäisyyssääntely sekä aurinkovoiman kaavoitusvelvoite 10 hehtaarin rajalla ovat ristiriidassa keskeisten tavoitteiden kanssa. Rajoituksia ei ole perusteltu ehdotuksessa mitenkään. Rajoitukset heikentävät hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta erityisesti siellä, missä sähkönkulutus ja tarve ovat suurimpia: Etelä-Suomessa ja kasvukeskuksissa.

STK ehdottaa, että poistetaan 8 × voimalan korkeus -etäisyyssääntely tuulivoimaloille ja säilytetään nykyisenkaltainen tapauskohtainen lupamenettely. Ehdotamme myös, että luovutaan maanomistajien yksimielisestä suostumusvaatimuksesta kaavoituksen edellytyksenä.

STK korostaa, että teknologinen kehitys mahdollistaa entistä tarkemman ja kohdennetumman arvioinnin hankkeiden ympäristö- ja terveysvaikutuksista. Paikallinen päätöksenteko, joka perustuu nykyaikaisiin mallinnuksiin ja ympäristöselvityksiin, pystyy tuottamaan oikeudenmukaisempia ja

tehokkaampia lopputuloksia kuin mitkään valtakunnallisesti asetetut jäykät raja-arvot. Energiainvestointien hyväksyttävyyys kunnissa syntyy läheisyydestä, ei etäisyydestä.

STK tukee mm. Suomen uusiutuvat ry:n esitystä, jonka mukaan lainsäädäntöön on sisällytettävä mahdollisuus kaavoittaa samassa prosessissa eri uusiutuvan energian tuotantomuotoja sekä niihin liittyvää infrastruktuuria kuten varastointi ja sähkönsiirto. Tämä nopeuttaa hankkeiden toteutusta ja tekee kaavoituksesta tehokkaampaa.

#### **Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset**

Lakiluonnoksen tavoitteet ilmastonmuutoksen hillinnästä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuudesta kumoutuvat käytännössä lukuihin 8 ja 9 sisältyvien tiukkojen rajoitusten myötä. Esimerkiksi tuulivoimaloiden kiinteä etäisyyssääntely sekä aurinkovoiman kaavoitusvelvoite 10 hehtaarin rajalla ovat ristiriidassa keskeisten tavoitteiden kanssa. Rajoituksia ei ole perusteltu ehdotuksessa mitenkään. Rajoitukset heikentävät hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta erityisesti siellä, missä sähkönkulutus ja tarve ovat suurimpia: Etelä-Suomessa ja kasvukeskuksissa.

STK ehdottaa, että poistetaan kokonaan aurinkovoimahankkeiden kaavoitusrajasta tai merkittävästi nostetaan ehdotettua 10 hehtaarin rajaa aurinkovoimahankkeille.

Voimalan pinta-ala ei yksin määritä energiahankkeen vaikutuksia tai merkittävyyttä. Käytännössä rakentamisen soveltuvuus ja tarpeellisuus määräytyy alueen muun käytön, ympäristön ja yhdyskuntarakenteen perusteella. Ehdotettu sääntely estäisi tehokkaiden ja nopeasti toteutettavien aurinkovoimahankkeiden etenemisen juuri siellä, missä sähkölle on suurin tarve ja otollisimmat olosuhteet.

STK tukee mm. Suomen uusiutuvat ry:n esitystä, jonka mukaan lainsäädäntöön on sisällytettävä mahdollisuus kaavoittaa samassa prosessissa eri uusiutuvan energian tuotantomuotoja sekä niihin liittyvää infrastruktuuria kuten varastointi ja sähkönsiirto. Tämä nopeuttaa hankkeiden toteutusta ja tekee kaavoituksesta tehokkaampaa.

#### **Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset**

-

#### **Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa**

-

**Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä**

-

**Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu**

-

**Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto**

-

**Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset**

-

**Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset**

-

**Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset**

-

**Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku**

-

**Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset**

-

**Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset**

-

**Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

-

**Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)**

-

**Kommentit rakentamislain muuttamisesta**

Rakentamislain 46 §:ään esitetty kaavoitusraja aurinkovoimaloille on tarpeeton ja varsinkin ehdotettu 10 hehtaarin raja on liian matala. Pinta-ala ei yksin määritä hankkeen vaikutuksia tai merkittävyyttä. Käytännössä rakentamisen soveltuvuus ja tarpeellisuus määräytyy alueen muun käytön, ympäristön ja yhdyskuntarakenteen perusteella. Ehdotettu sääntely estäisi tehokkaiden ja nopeasti toteutettavien aurinkovoimahankkeiden etenemisen juuri siellä, missä sähkölle on suurin tarve ja otollisimmat olosuhteet.

**Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.**

-

Muhonen Sallamaari  
Sähköteknisen Kaupan Liitto ry